

ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

УДК 346.9:620.9(477)

М. М. КУЗЬМІНА,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
господарського права Національного юридич-
ного університету імені Ярослава Мудрого

ТЕХНІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УМОВАХ ПРИЄДНАННЯ ДО ЄС

У статті розглянуто основні засади правового забезпечення технічного регулювання у сфері енергетики в цілому та альтернативної енергетики як невід'ємної складової енергетичного ринку. Висвітлено підходи до розуміння «якості енергії» в ЄС та в Україні. Акцентовано увагу на деяких розбіжностях правового регулювання за європейським та українським законодавством.

Ключові слова: відновлювана енергетика, альтернативна енергетика, технічне регулювання, адаптація законодавства.

Постановка проблеми. Енергосистема країни – це сукупність електростанцій, електричних та теплових мереж, що поєднуються між собою, пов'язані спільністю режимів у безперервному процесі виробництва, перетворення, передання та розподілу електричної та теплової енергії. Однією з вимог до її надійності є якість електроенергії. Україна приєдналась до Договору Європейської енергетичної хартії, який є основою регулювання відносин у сфері обігу енергопродуктів та надання послуг транзиту енергоносіїв в ЄС, а в 2010 р. – ратифікувала Протокол про приєднання до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, тому питання функціонування енергетичного ринку є актуальними.

Метою даної роботи є аналіз засад правового забезпечення у сфері технічного регулювання у сфері альтернативної енергетики.

Об'єктом виступають відносини, закріплені в правових нормах, що регулюють якість енергії. Предметом є аналіз деяких правових проблем, що існують у цій сфері в умовах адаптації до права ЄС.

Аналіз останніх досліджень. Дослідження у сфері альтернативної енергетики сьогодні проводяться

зазвичай в економічному та технічному аспектах такими вченими, як Г. Г. Гелетука, Т. А. Железна, П. А. Капустенко, Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ та ін. В юридичній науці питання енергетики розглядають у своїх працях С. А. Свірков (цивільно-правовий аспект регулювання обігу енергії), А. П. Вершинін, С. Д. Білоцький (міжнародно-правовий аспект регулювання альтернативної енергетики) та інші, однак питання технічного регулювання у сфері альтернативної енергетики залишаються недостатньо дослідженими.

Виклад основного матеріалу. Поняття «якість електроенергії» сприймається як поняття, яке характеризує якість продукції, що поставляється, при невідповідності якого претензія пред'являється тільки до організації, що постачає електроенергію. Це пов'язане з тим, що в країнах СНГ протягом значного терміну часу першочергова увага приділялась нормалізації положення рівнів частоти і напруги, тобто тим параметрам, які дійсно практично повністю залежать від діяльності енергопостачальних організацій [1].

У міжнародних документах використано термін «електромагнітна сумісність обладнання», що під-

креслює відмічену специфіку електропостачання. Так, у міжнародному стандарті ТК 77 «Електромагнітна сумісність обладнання, включаючи електричні мережі» під електромагнітною сумісністю (ЕМС) розуміють здатність обладнання нормально функціонувати в його електромагнітному середовищі, не створюючи при цьому недопустимих перешкод для іншого обладнання, яке функціонує в цьому ж середовищі.

В ЄС енергія розглядається як товар, що зафіксовано в ст. 2 Директиви 85/374/ЕЕС, в якій визначено відповідальність за дефектну продукцію. Досягають енергію компанії різної форми власності, тому на електроенергію розповсюджуються норми, що регулюють якість товарів, застосовується система технічного регулювання (технічні регламенти (директиви), стандарти та процедури оцінки відповідності).

Гармонізація законодавства у сфері якості продукції країн – членів ЄС обмежується суттєвими вимогами безпеки, дотримання яких дозволяє вільний рух продукції на ринку.

Норми якості електроенергії в Євросоюзі можна розподілити на групи:

1. Встановлюють допустимий рівень порушень живлення у мережі, до них належать:

Норми, що встановлюються національними законами та технічними регламентами. Ця група носить обов'язковий характер для енергопостачальних організацій та захищає інтереси споживачів в умовах природних монополій, а також враховує національну специфіку побудови систем електропостачання. Їх порушення передбачає штрафи та відзиви ліцензії в енергопостачальній організації.

Директива 2003/54/ЕС, що прийнята 26 червня 2003 р., регулює загальні правила для внутрішнього ринку електроенергії. Її суть полягає у встановленні принципів чесної конкуренції на вільному ринку електроенергії, що забезпечують у перспективі можливість для оптових споживачів електроенергії права вибору найбільш сприятливого постачальника електроенергії. Національними правилами енергоринку має бути встановлений мінімум технічних вимог для процедури підключення споживачів до систем електрозабезпечення. Це дозволяє зменшити природні територіальні монополії, що залишилися в деяких державах від державної монополії на виробництво та розподіл електроенергії.

Норми, що встановлюються національними стандартами в країнах Євросоюзу для розподільчих мереж електропостачання потужністю до 35 кВт на підставі міжнародного європейського стандарту якості напруги EN 50160:2007, слугують основою для укладення договорів зі споживачем. Штрафні санкції

за порушення цих норм встановлюють у договорах про якість напруги, що можуть підписуватись додатково до основного договору на поставку електроенергії.

Норми якості напруги для магістральних мереж потужністю вище 35 кВт, що встановлюються енергопостачальними організаціями у своїх «Мережевих Кодексах» на підставі національних документів. Відсутність європейських норм щодо якості напруги мереж електропостачання потужністю більше 35 кВт пояснюється тим, що в Євросоюзі Технічні регламенти захищають інтереси кінцевих «Споживачів» товарного продукту [2, с. 13–14]¹.

Отже, на рівні Євросоюзу відсутній єдиний нормативно-правовий акт, що встановлює конкретні норми показників якості напруги, але країни на національному рівні визначають перелік обов'язкових для виконання показників якості. У країнах, де відповідні норми не встановлені правовими актами, вони встановлюються в договорі між «Постачальником» та «Споживачем» електроенергії на підставі норм національних Мережевих Кодексів та норм міжнародного стандарту про якість напруги EN 50160:2007.

2. Встановлюють правила підключення до мережі обладнання, що може викликати проблеми живлення.

Відповідно до Директиви Ради ЄС від 15 грудня 2004 р. № 2004/108/ЄС «Про узгодження законодавчих актів держав – учасників Співтовариства, що відносяться до електромагнітної сумісності» прийняті законодавчі акти в галузі ЕМС, що дозволили забезпечити єдині правові засади вирішення питань ЕМС і на їхній основі створити єдиний механізм державного регулювання. З прийняттям відповідних норм у ЄС створено бар'єр для продажу апаратури зі значним споживанням електроенергії. За поставку на ринок забороненої Технічними регламентами продукції передбачається сувора відповідальність.

У силу взаємного впливу споживачів один на одного важливе значення має вірне формулювання умов приєднання до мережі нових споживачів. Недодержання цих умов може викликати проблеми живлення, які становлять небезпеку для роботи електрообладнання, наприклад: відсутність напруги в електромережі; провал напруги – раптове зниження напруги; перенапруга – раптове підвищення напруги. Причиною їх появи є наявність споживачів

¹ Лінії електропередач розподіляються за потужністю: надалекі (більше 500 кВ) для зв'язку окремих енергосистем; магістральні (більше 220 кВ) для зв'язку електростанцій у межах однієї енергосистеми; розподільчі (більше 35 кВ) для підприємств та населених пунктів; споживчі (менше 35 кВ).

з нелінійним навантаженням (комп'ютери, тристоронні перетворювачі і т. п.). При цьому поряд із спотворенням відбувається генерування значного потоку реактивної потужності в зовнішню електромережу, що погіршує якість роботи інших споживачів електроенергії та вимагає використання пристроїв, що коректують форму вхідного струму.

Для того щоб постачальник зміг контролювати обумовлені в договорі норми якості електроенергії, він зобов'язаний контролювати рівень емісії перешкод у мережу на підставі національних Правил підключення споживачів. Відповідно до них постачальник зобов'язаний проаналізувати рівень перешкод від споживача та провести розрахунок показників якості напруги. Якщо результат розрахунків не задовольнить його, він має право відмовити у підключенні. Наявність Правил підключення споживачів у нормативно-правовій базі держави є правовою підставою забезпечення норм якості в електричній мережі. Мережеві оператори розробляють «Правила приєднання електроустановок до електричних мереж». Вони можуть бути складовою частиною «Мережевого кодексу оператора» (Польща, Великобританія), а можуть бути окремим документом (Німеччина). Партнерські відносини між постачальником та споживачем.

Стандарти в ЄС є добровільними. Існує багато організацій, що розробляють стандарти. Деякі з них безпосередньо беруть участь у розробці стандартів, які регулюють відновлювані джерела енергії, технології та енергоефективність (ISO, IEC, CEN, CENELEC, ANSI, CNIS, KATS), а інші (MCS, ISP, GL, DNV, NREL) підтримують розвиток стандартів у сфері відновлюваних джерел енергії за допомогою посилення на стандарти енергетичного сектору.

Коли країна бере за основу стандарт та вводить у перелік гармонізованих, дуже часто до аббревіатури додаються позначення певної організації, що відповідає за стандартизацію. Наприклад, BS EN ISO/IEC – британський (BSI) міжнародний стандарт.

У цілому у сфері альтернативної енергетики розроблено близько 573 стандартів за такими напрямками: PV, Solid biofuels, Hydro, Solar thermal, Wind, Solid recovered fuels, Rural electrification, Bioenergy, Biofuels, Certification. Стандарти стосуються проектування, виготовлення, тестування, установки та введення в експлуатацію продукції. Стандарти розроблені для різних технологій. Серед них більше 50% – міжнародні, більше 20% – регіональні, 13% – місцеві та 17% – стандарти організацій. Іноді стандарти не встигають розроблятися. Наприклад, сьогодні для середніх вітряних електростанцій стандарти тільки розробляються та застосовуються ті, що

розроблені для великих електростанцій, що створює проблеми їх функціонування. Тому дуже важливо, щоб технічні комітети спеціалізувалися на вузькій сфері. Так як, наприклад, Технічний комітет ISO TC 180 – Solar Energy, що має 13 стандартів та два технічних звіти [3].

Щодо процедур підтвердження відповідності Директивам ЄС, то всі європейські країни розробляють свої власні сертифікаційні схеми з відновлюваної енергетики, адже загальний стандарт не розроблений. Хоча Європейська комісія розробила ряд рекомендацій для держав щодо дозвільних процедур для біоенергетичних установок. Так, держави-члени отримують мотивацію для введення схем сертифікації біомаси (добровільної та обов'язкової) у сільському господарстві, лісовому господарстві та енергетиці, які охоплюють виробництво біомаси (землепорядкування, вирощування та збір врожаю), землекористування, оцінку життєвого циклу парникових газів та ефективності перетворення енергії. У 2005 р. ЄС представив план дій по біомасі, який визначив ключові заходи для підтримки ринку біоенергетики та сприяння державам-членам у створенні своїх національних планів дій по біомасі. На підставі реальних прикладів дозвільних процедур для використання біопалива, біогазу, спалювання біомаси та спільного спалювання з вичерпними паливами ЄС рекомендував державам-членам сприяти в подоланні технічних бар'єрів для розвитку біоенергетичних проєктів у Європі [4].

Визнання стандартів добровільними передбачає встановлення контролю та відповідальності за неякісну продукцію. Відповідальність встановлюється за недодержання безперервності поставок енергії та недодержання стандартів якості обслуговування, що застосовується органами державного регулювання в енергетиці. Ці органи, незалежні від постачальників, покликані захистити інтереси споживачів в умовах монополізації ринку, відповідають за надання та відклик ліцензій на право діяльності у сфері енергетики. У Великобританії це Ofgem (Office of Gas and Electricity Markets), у Німеччині з 2005 р. – BNA (Bundesnetzagentur), у Норвегії – NVE (Norwegian Water Resources and Energy Directorate), у Польщі – URE (Urząd Regulacji Energetyki).

Акти ЄС окрім відповідальності виробників та постачальників енергії встановлюють законодавчу відповідальність споживачів за розумне використання електричної апаратури, щоб не створювати перешкоди в мережі. Дані норми встановлюються національними Технічними регламентами, що видаються відповідними національними законодавчими органами на підставі правових актів ЄС. Їх вимоги перед-

усім стосуються апаратури, щоб її робота не викликала перешкоди в роботі радіо та телекомунікаційного обладнання. Для апаратури, що підключається до мережі з низькою напругою (до 1000 В), прийняті також міжнародні стандарти з електромагнітної сумісності (CENELEC). Указані стандарти мають префікс EN та публікуються в Офіційному журналі Євросоюзу (OJEU). На деякі зі стандартів CENELEC з електромагнітної сумісності є посилання в технічних регламентах, тому вони стають національними та набувають сили закону. Добровільне дотримання виробниками апаратури цих стандартів виступає гарантією дотримання електромагнітної сумісності.

Отже, в ЄС дотримуються підходу, відповідно до якого повноцінне функціонування енергосистеми залежить не тільки від виробника енергії, але й від споживача. Відносини власника систем електропостачання та споживачів регулюються відповідними Технічними регламентами та стандартами. Стандарти можуть бути віднесені до двох основних груп: встановлюють допустимий рівень спотворень у мережі; встановлюють правила підключення до мережі обладнання, що спотворює. Споживач має право підключитися за умови дотримання вищезазначених норм. Відповідальність за якість енергії розподіляється між енергопостачальником та споживачем, між ними складаються партнерські відносини.

Таким чином, якість енергії включає в себе нормалізацію рівнів частоти і напруги в енергомережі, що залежить від постачальника, а також електромагнітну сумісність обладнання, що залежить від споживача енергії.

За законодавством України енергія розглядається як: 1) економічне благо, оскільки має цінність та оборотоздатність; 2) товар, адже має споживчу та мінову вартість. У той же час передавання та розподілення енергії (енергопостачання) розглядається як послуга. Хоча слід відмітити, що це характерно лише для сфери побутового енергопостачання [4].

Правове регулювання «якості енергії» здійснюється Господарським кодексом України, Законом України «Про електроенергетику», Законом України «Про засади функціонування ринку електричної енергії», Законом України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» тощо.

Проектування, будівництво, введення в експлуатацію, експлуатація, виведення з експлуатації об'єктів електроенергетики, систем диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, інших об'єктів, підключених до об'єднаної енергетичної системи України, регламентуються нормативно-правовими актами, обов'язковими для виконання всіма суб'єктами електроенергетики. З метою забезпечення

надійного (безперебійного) постачання споживачам електричної енергії як складової енергетичної безпеки України запроваджуються стандарти операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України та показники якості послуг з електропостачання.

Стандарти операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України встановлюють положення щодо: забезпечення надійності електричних мереж і зв'язків між об'єднаною енергетичною системою України та енергетичними системами інших держав; планування розвитку магістральних та міждержавних електричних мереж; визначення технічних параметрів експлуатації обладнання електричних мереж та переліку допоміжних заходів із забезпечення сталого функціонування об'єднаної енергетичної системи України.

Метою стандартизації у сфері альтернативних джерел енергії є розроблення нормативних документів для забезпечення на об'єктах альтернативної енергетики: дотримання вимог екологічного законодавства щодо забезпечення охорони довкілля, захисту життя і здоров'я людей; застосування обладнання належної якості; дотримання санітарно-гігієнічних вимог та правил; дотримання вимог та виконання правил безпеки праці і здоров'я людини відповідно до законодавства. Експлуатація джерел енергії на об'єктах альтернативної енергетики провадиться за умов: безпечного проведення робіт, здійснення державного нагляду за режимами споживання енергії; енергетичної безпеки, що гарантує технічне та економічне задоволення періодичних, поточних і перспективних потреб споживачів енергії; виконання технологічних вимог щодо виробництва, акумулювання, передачі, постачання та споживання енергії; дотримання єдиних державних норм, правил і стандартів усіма суб'єктами відносин, пов'язаних з будівництвом, експлуатацією, виведенням з експлуатації об'єктів альтернативної енергетики, систем диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; дотримання правил експлуатації об'єктів альтернативної енергетики, що регламентуються нормативно-правовими актами, обов'язковими для виконання всіма суб'єктами підприємницької діяльності. Порядок експлуатації альтернативних джерел енергії встановлюється Кабінетом Міністрів України.

У ст. 24 Закону України «Про енергетику» зазначається, що енергопостачальники, які здійснюють діяльність з передачі електричної енергії з використанням власних мереж, не мають право відмовити у доступі до цих мереж суб'єктам господарювання, які виробляють енергію з використанням альтернативних джерел енергії. Енергопостачальники, які здій-

снюють діяльність з передачі електричної енергії з використанням власних мереж, у своїх інвестиційних програмах повинні передбачати витрати на приєднання об'єктів електроенергетики, які виробляють електроенергію з альтернативних джерел енергії.

У разі відпуску електричної енергії, параметри якості якої внаслідок дій або бездіяльності енергопостачальника виходять за межі показників, визначених у договорі на постачання електричної енергії, енергопостачальник несе відповідальність у вигляді штрафу в розмірі двадцяти п'яти відсотків вартості такої електроенергії.

У ст. 25 Закону «Про електроенергетику» визначаються права споживачів електричної енергії. Споживачі електричної енергії мають право на: приєднання та підключення до електричної мережі за умови виконання правил приєднання електроустановок до електричних мереж; отримання електричної енергії, якісні характеристики якої визначені державними стандартами.

Для адаптації національного електроенергетичного комплексу до об'єднаної енергосистеми Європи ENTSO-E необхідні модернізація обладнання, а також зміни до нормативної та законодавчої бази. Усе це повинно передбачатися в Енергетичній стратегії України. Для цього необхідна наявність таких нормативно-правових актів:

1. Закон «Про електроенергетику».

2. Технічний регламент з електромагнітної сумісності обладнання (ЕМС) з урахуванням положень Директиви Європейського парламенту та Ради ЄС від 15 грудня 2004 р. № 2004/108/ЄС про наближення законів держав-членів щодо електромагнітної сумісності обладнання.

3. Стандарти до технічного регламенту по ЕМС, а саме коригування діючих стандартів та галузевих НД: ГОСТ 13109–97 «Электрическая энергия. Совместимость технических средств электромагнитная. Нормы качества электрической энергии в системах электроснабжения общего назначения». Розробка нових стандартів (ДСТУ), технічних регламентів (ТР) та галузевих НД: з якості електроенергії (ДСТУ EN 61000-3-2/12. ГКД). Сертифікація енергоблоків (агрегатів) та електричних станцій на відповідність вимогам нормованого первинного та вторинного регулювання частоти та активної потужності.

4. Правила підключення споживачів, що мають нелінійне навантаження. В яких випадках технічне обслуговування мереж проводить власник, а в яких споживач.

5. Кодекс електричних мереж України. На виконання Плану заходів Міненерговугілля з реалізації положень Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії», затвердженого наказом Міненерговугілля від 26.02.2014 р. № 227, робочою підгрупою Міненерговугілля доопрацьовано проект Кодексу електричних мереж. Метою прийняття проекту Кодексу електричних мереж є впровадження нової моделі ринку електричної енергії, подальша дерегуляція підприємницької діяльності центральними органами виконавчої влади, що передбачена Планом заходів з підвищення показників України у рейтингу Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації «Ведення бізнесу», в частині підвищення позицій України за індикатором «Підключення до системи електропостачання».

Висновки. Якість енергії включає в себе нормалізацію рівнів частоти і напруги в енергомережі, що залежить від постачальника, а також електромагнітну сумісність обладнання, що залежить від споживача енергії.

Серед перелічених вище актів необхідно прийняти ще стандарт з якості електроенергії, розробити процедури сертифікації електростанцій, правила підключення споживачів та Кодекс електричних мереж України.

В Україні не передбачена відповідальність споживача за підключення обладнання, що може створити перешкоди в мережі, одночасно закон вимагає від постачальника ще й сплатити штраф за недодержання якості. Постачальник на законодавчому рівні повинен мати право відмовити у підключенні. Необхідним є вдосконалення законодавства з питань електроенергетики в частині встановлення та розмежування відповідальності суб'єктів електроенергетики та споживачів, тобто визначення, хто повинен відповідати за якість, а також чи можуть власник та споживач домовитися про це в договорі. Таким чином, між постачальником та споживачем встановлюються взаємні права та обов'язки щодо якості енергії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конспект лекцій з курсу «Електричні системи і мережі» для студентів денної та заочної форм навчання напрямку електротехніка / І. П. Заболотний. – Донецьк : ДонНТУ, 2002. – 123 с.
2. Жаркин А. Ф. Нормативно-правовое регулирование качества электрической энергии : анализ укр. и европ. законодат. актов и нормат.-техн. док. / А. Ф. Жаркин, В. А. Новский, С. А. Палачев ; НАН Украины, Ин-т электродинамики. – Киев : Ин-т электродинамики НАН Украины, 2010. – 166 с.

3. International Standardisation in the Field of Renewable Energy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irena.org/menu/index.aspx?mnu=Subcat&PriMenuID=36&CatID=141&SubcatID=318>.
4. Permitting of bioenergy installations in the EU-27: Practical recommendations based on a study of 130 real cases [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/energy/renewables/bioenergy/doc/installations/2009_ecofys_bioenergie_brochure.pdf.
5. Кузьміна М. М. Поняття та види енергії з альтернативних джерел / М. М. Кузьміна // Вісн. Нац.ун-ту «ЮАУ» ім. Ярослава Мудрого. Серія: Економіка, теорія та право / редкол.: А. П. Гетьман та ін. – Х. : Право, 2013. – № 3 (14). – С. 134–142.

REFERENCES

1. *Konspekt leksii z kursu «Elektrychni systemy i merezhi» dlia studentiv dennoi ta zaochnoi form navchannia napriamku elektrotekhnika* (Lecture on the Course «Electrical Systems and Networks» for Full-Time Students and Distance Learning Towards Electrical), I. P. Zabolotnyi, Donetsk, DonNTU, 2002, p. 123.
2. Zharkin A. F. *Normativno-pravovoe regulirovanie kachestva elektricheskoy energii* (Legal Regulation of Quality of Electric Energy), Analiz ukr. i evrop. zakonodat. aktov i normat. tekhn. dok., A. F. Zharkin, V. A. Novskiy, S. A. Palachev, NAN Ukrainy, In-t elektrodinamiki. – K., In-t elektrodinamiki NAN Ukrainy, 2010, p. 166, ris., tabl., Bibliogr., pp. 159–163.
3. *International Standardisation in the Field of Renewable Energy*, Elektronniy resurs, Rezhim dostupu: <http://www.irena.org/menu/index.aspx?mnu=Subcat&PriMenuID=36&CatID=141&SubcatID=318>.
4. *Permitting of bioenergy installations in the EU-27: Practical recommendations based on a study of 130 real cases*, Elektronniy resurs, Rezhim dostupu: http://ec.europa.eu/energy/renewables/bioenergy/doc/installations/2009_ecofys_bioenergie_brochure.pdf.
5. Kuzmina M. M. *Poniattia ta vydy enerhii z alternatyvnykh dzherel* (Concept and Types of Alternative Energy), *Visnyk Natsionalnoho Universytetu IuAU imeni Yaroslava Mudroho*, Seriya Ekonomika, teoriia ta parvo, redkol., A. P. Hetman ta in., Kh., Pravo, 2013, No. 3 (14), pp. 134–142.

М. М. КУЗЬМИНА

кандидат юридических наук, доцент кафедры хозяйственного права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ТЕХНИЧЕСКОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ В СФЕРЕ АЛЬТЕРНАТИВНОЙ ЭНЕРГЕТИКИ В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИИ В ЕС

В статье рассмотрены основные принципы правового обеспечения технического регулирования в сфере энергетики в целом и альтернативной энергетики в частности. Освещены подходы к пониманию «качества энергии» в ЕС и в Украине. Акцентируется внимание на некоторых различиях правового регулирования по европейскому и украинскому законодательству.

Ключевые слова: возобновляемая энергетика, альтернативная энергетика, техническое регулирование, адаптация законодательства.

М. М. KUZMINA

PhD, Associate Professor of Yaroslav Mudryi National Law University

TECHNICAL REGULATION IN THE FIELD OF ALTERNATIVE ENERGY IN TERMS OF INTEGRATION WITH THE EU

Problem setting. Article is devoted to the analysis of understanding «quality of energy» in the EU and Ukraine. The attention to some differences of legal regulation on the European and Ukrainian law.

The objective of this article is to improve understanding of the status of legal support in the field of technical regulations of renewable energy.

Analysis of resent researches and publications. Research in the field of renewable energy today are usually carried out in the economic and technical aspects of such scientists as G. Geletukha, T. Zhelyezna, P. Kapustenko, L. Tovazhnyansky

and others. In legal doctrine consider energy issues in their works S. Svirkov (civil aspect of the regulation of energy), A. Vershinin, S. Bilotsky (international legal aspects of the regulation of renewable energy). Issues relating to the quality electrical energy investigates in his work A. Zharkin. Still, there are questions that need to be considered.

Article's main body. The quality of energy involves normalization of frequency and voltage in the grid, depending on the supplier, and equipment, depending on consumer power. Energy quality liability is distributed between energy suppliers and consumers, between them formed partner relationships.

Ukrainian legislation also have not provided liability of the consumer connection to the electricity network, while the law requires the supplier is also a penalty for failure to pay money. Supplier legislatively can have the right to refuse the connection. It is necessary to improve legislation on electricity in part of the establishment and demarcation of subjects and consumers of electricity, that is the definition of who should be responsible for the quality and whether the owner and the consumer to agree on this in the contract.

Conclusions and prospects for the development. It should be taken another standard of energy quality, certification procedures in renewable energy and the Code electricity networks of Ukraine. Ukrainian legislation also have not provided liability of the consumer connection to the electricity network.

Key words: renewable energy, alternative energy, technical regulation, adapting the legislation.